

statu victimae. Non alio autem sed hoc ipso modo, quo tum se offerebat sine ministerio sacerdotum subordinatorum, nunc sese offert per ministros sacerdotes: « hoc facite in meam commemorationem. » Ergo iuge hoc sacrificium non alia re vel aliis verbis perficitur, quam quod consecratione corpus et sanguis Christi sistitur sub speciebus panis et vini in statu victimae. « Eum qui ex creatura panis est, accepit et gratias egit dicens: hoc est meum corpus; et calicem similiter, qui est ex ea creatura, quae est secundum nos, suum sanguinem confessus est, et novi testamenti novam docuit oblationem, quam Ecclesia ab Apostolis accipiens in universo mundo offert Deo » Iren. l. IV. c. 17. n. 5. « Hoc est corpus meum, inquit, Hoc verbum transmutat proposita. Et quemadmodum vox illa: crescite et multiplicamini, semel quidem prolata est, pro omni vero tempore naturae nostrae vim praebet ad generationem; ita et vox haec (hoc est corpus meum) semel prolata, in Ecclesiis ad unamquamque mensam ab illo ad hodiernum usque tempus et usque ad adventum eius sacrificium perfectum efficit (την θυσίαν ἀπρητισμένην ἐργάζεται) Chrysost. hom. I. de prodit. Iud. n. 6. (Tom. II. p. 384.). Cf. th. IX. XI; vide Vasquez disp. 222. c. 5. Igitur verba sive ante sive post consecrationem, quibus exprimitur oblatio et sacrificium, non efficiunt sacrificium sed significant illud vel faciendum vel factum per ipsam consecrationem, sicut etiam in sacramentis multa adduntur non ad conficiendum sacramentum sed ad expressiorem significationem rei, quae fit per sacramentum. Confer de Sacram. Euch. th. VII. p. 78. sq. Sane mirum est, fuisse theologos qui sollicite quaerent, quibusnam verbis fieret oblatio; ac si oblatio sacrificii proprie dicti, ut distinguitur a sacrificio interno ac improprio, aliud esset quam ipsa inductio status victimae, qua exprimitur agnitio supremi dominii Dei in res omnes et absoluta rerum omnium dependentia ab ipso. Quando ergo quaerimus, quidnam sit illud, quo formaliter constituitur ratio veri et proprii sacrificii in celebratione Eucharistiae, unice sollicitos nos esse oportet de ratione, qua Christus in Eucharistia constituatur formaliter in statu victimae. Dicimus statum victimae induere Christum eo ipso, quod

se constituit in statu et modo existendi sacramentali, in statu cibi ac potus, quem descripsimus (de Sacram. Euch. th. XI.), ubi egimus de modo existendi corporis Christi in sacramento. Probabimus primum ita esse ex fontibus theologiae propriis; deinde ostendemus, in tali velut vexinatione ss. humanitatis formam internam veri et proprii sacrificii facile intelligi. 1°. Ipsi verbis institutionis, ut referuntur a s. Paulo I. Cor. XI. 24, coll. Luc. XXII. 19. declaratur corpus Christi sacrificari, quatenus positum est in statu cibi; non solum quod haec duo sacrificatio et positio in statu cibi coniungantur ac simul fiant, sed quod ipse status cibi sub speciebus panis est status sacrificii seu victimae. Nimirum locutio illa utrumque enuntiat, tum sacrificionem, ut demonstrat collatio cum verbis Lucae: « quod pro vobis datur, » tum modum sacrificii, qui debet intelligi in statu cibi sub speciebus panis, ut ostendit iuxta communem usum biblicum propria in tali contextu verbi frangere significatio. Haec supra th. XI. p. 361. 362. satis demonstrata sunt. 2°. Patres et liturgiae constanter in hoc sacrificio immolationem cum manducatione ac participatione sacrificii ita coniungunt, ut immolatio ordinetur ad participationem, et sit praeparatio cibi huius divini ac potus. « Omnipotenti Deo ego omni die vivum sacrificium offero ((θυσίαν ζώσαν ἀναφέρω), non thuris fumum neque taurorum carnes: sed Agnum immaculatum quotidie in altari crucis (quod est loco crucis) Deo offero, cuius carnes postquam fidelis populus manducavit et eius bibit sanguinem; Agnus immaculatus integer manet et vivus. Postquam immolatus et manducatus est (μετα το θύθηνα καὶ βρωθηνα), Agnus integer manet et immaculatus vivit in regno suo » s. Andreas Apost. in ep. Presbyt. Achaiae c. 6; Chrys. supra p. 99. « Semel immolatus est Christus in se ipso (in propria specie), et tamen in sacramento omni die populi immolatur » August. ep. 98. n. 9. ad Bonifac. « Reficit immolatus » Gaudent. Brix. serm. 2. in Exod. « In semetipso immortaliter atque incorruptibiliter vivens tamen pro nobis iterum in hoc mysterio immolatur. Eius quippe cibi cor-

pus sumitur, eius caro in populi salutem partitur, eius sanguis non iam in manus infidelium sed in ora fidelium funditur. Hinc ergo pensemus, quale sit pro nobis hoc sacrificium » Gregor. M. dialog. I. IV. c. 58. « *Immolatus Patri panis vitae distribueris* » Liturg. Arm. « *Se ipsum obtulit immolandum, ut carne eius et sanguine pascamur* » Missa Gelasian. « *Immolamus et sumimus* » Liturg. Ambros. « *Quem Moyses vidit in rubo, ipse ponitur in altari, et populi illum sumunt ut vivant* » Liturg. Syr. cf. th. IX. Haec coordinatio immolationis et manducationis per se adhuc esset ambigua ad scopum praesentem, nisi simul Patres diserte docerent, ipsam immolationem positam esse in paratione corporis et sanguinis Christi in cibum ac potum. Itaque

3°. Docent diserte, formalem rationem huius incruentae sacrificiationis esse in actione, quatenus inducit statum cibi ac potus in Agno immaculato, et proinde formalem rationem victimae in termino esse hunc ipsum statum cibi ac potus, quem merito declarant incruentam mactationem, et quandam Christi exinanitionem secundum humanitatem. Gregorius Nyssenus (de Resurrect. T. II. p. 821.) ait, Christum in ultima coena praeveruisse impetum Iudaeorum, et iam tum se obtulisse in sacrificium ac animam suam posuisse, non quidem moriendo (fatetur enim, Apostolos cum corpore et sanguine Domini etiam animam unitam suscepisse), sed posuisse animam et se ipsum immolasse constituendo ineffabili modo corpus suum comestibile (βρωτον το σωμα), quo in statu desinunt connaturales functiones et actus vitales corporis una cum connaturali modo existendi, quatenus illi ab hoc pendent; atque adeo in relationibus externis corpus non aliter se habet pro illo statu, ac si esset revera inanimatum. « Tunc ergo, ait Gregorius, aperte ostendit Agni sacrificium iam esse perfectum; non enim esset corpus sacrificii ut comederetur idoneum, si animatum esset (επιπερ εμψυχον ην i. e. si esset in connaturalibus functionibus et rationibus existendi corporis humani viventis). » Quando ergo corpus edendum et sanguinem bibendum discipulis exhibuit (tamquam participationem victimae), iam ineffabili et (in se ipsa) inaspectabili ratione corpus

erat immolatum (ηδη το σωμα ετεθυτο), sicut potestati ipsius mysterium peragentis collibuerat. » Collocat ergo manifeste Nyssenus immolationem et rationem internam sacrificii incruenti in eo, quod Christus desinit pro illo statu esse modo existendi connaturali corpori viventi, dum eius corpus fit cibus, fit corpus comestibile et sanguis potabilis. Brevi sententia eandem rationem complexus est auctor homiliae de coena mystica inter Opera Cyrilli Alex. T. V. P. II. p. 375. « *Is qui typice manducatus est (τυπικως βρωθεις al. θυσιασθεις, typice immolatus) in Aegypto (in agno paschali), hic (in Eucharistia) ultro se ipsum immolat... cibum vitae ipse se ipsum continuo proponens* » (εκεισε εκουσιως εαυτον θυσιαζει... βρωμα ζωης αυτος παραυτικα εαυτον παραθεμενος). Clarissime et ipso hoc vocabulo exinanitionis, quo Apostolus Phil. II. 7. usus est de incarnatione Verbi, quod non deponendo aliquid divinitatis, sed assumendo naturam humanitatis se ipsum exinanivit, Dionysius Alexandrinus (seu quisquis est vetustus auctor Responson. advers. Paul. Samosat. q. 7. Opp. ed. de Magistris p. 254. seq.) illustravit totam hanc formalem rationem sacrificii Christi in Eucharistia. « *Exinanivit semetipsum; quapropter sic (nomine exinanitionis) appellatur inenarrabile mysterium et novum Dei testamentum, quando se ipsum nobis dat in mystica coena.* Non sicut illi secundum legem sacerdotii Aaronis carnem irrationalium animalium olim imponebant altari... nunc autem non ita, sed ipse Dominus et Deus Israel, Salvator noster ait: qui manducat me, et ipse vivet propter me.... accipite et dividite inter vos. Novum testamentum est: hoc facite. Haec est Dei exinanitio ad nos, ut possimus eum capere. De hoc enim tremendo mysterio dicit Apostolus, quod se ipsum exinanivit.... Exinanitionem vocat Apostolus, ut antea dixi, capi a nobis mysterium vitae per manus eius incontaminatas et incorruptibiles et divinas, ut nempe possimus fideles eum capere et fieri mansio eius accipientes eum totum. » Comparat deinde Dionysius hanc exinanitionem cum sacrificio agni paschalis, atque ita concludit. « *Exinanitio non significat mutationem in ipso (simpliciter et secundum modum existendi in specie propria), absit, sed*

nostram renovationem per exinanitionem, qua exinaniens se ipsum gratificatus est nobis. Effusus Spiritus Sanctus super omnem carnem manet plenus, et effuso sancto ac vivifico sanguine ex profunditate divini lateris manet plenus exinaniens se ipsum Iesus Christus, incorruptibilem et vivum et vitae datorem sanguinem suum in nos effundens.”

Si conferas testimonium Dionysii cum praecedentibus Nysseni et Cyrilli, videbis rem enuntiari eandem, sed modo paulum diverso. Illi directe agunt de sacrificii existentia, et ideo diserte appellant sacrificium et immolationem; formalem autem rationem ac essentiam exprimunt simpliciter per statum sacramentalem cibi ac potus sine ulteriori declaratione. Dionysius directe inquirat in essentiam sacrificii, et eam disertissime explicat per *exinanitionem* Christi Domini secundum humanitatem et sanctissimum suum corpus; non quod gloriam suam et suam perfectionem aliquam deposuerit, sed quod manens in sua plenitudine ac perfectione ad dexteram Patris, simul induerit in altaribus Ecclesiae militantibus modum existendi sacramentalem ac statum cibi et potus; sicut ab Apostolo Verbum dicitur se exinanivisse non deponendo formam et maiestatem divinitatis, sed assumendo formam servi. Appellationem autem sacrificii explicite quidem Dionysius non adhibet, sed nominat “sanguinis incorruptibilis effusionem in nos,” et explicat per comparisonem cum sacrificiis typicis, ac per connexionem cum sacrificio crucis.

Sine dubio igitur sententia, quam tuemur de propria ratione sacrificii Eucharistiae, confirmatur ex modo loquendi Scripturae, ex explicationibus habitudinis inter immolationem huius sacrificii incruenti et inter manducationem cibi eucharistici praeparati per immolationem, ut constanter exhibetur penes Patres et in liturgiis, ex diserta denique Patrum doctrina.

Ex auctoritate theologorum nostra explicatio est munitissima. Potest ea deduci ex iis, quae scribit Bellarminus l. V. c. 27. (ad finem “Tertio per consecrationem”); sed diserte eam defendunt Card. de Lugo disp. 19. sect. 5; secuti deinde Martinus disp. 38. n. 44. 63; Francisc. de Lugo (frater natu maior Ioannis Cardinalis) de Missa c. 2.

q. 2. n. 34; Ioannes Ulloa disp. 8. c. 1. n. 8; Simmonetus disp. 8. a. 4; Platellius n. 470; Muniessa disp. 33. sect. 4. n. 40; Viva disp. 5. a. 2; Antoine de Sacrif. q. 2; Wircebursenses (Holzelau) de Euch. c. 4. a. 2. etc. Cardin. Cienfuegos eidem innititur fundamento, et sine dubio ex integro in hac sententia perstitisset, nisi novam aliquam et singularem opinionem superaddere voluisset, quae nescio utrum habuerit adstipulatores (1).

III. In statu hoc et modo existendi sacramentali, in quo Christus Dominus summus sacerdos per consecrationem se constituit, internam formam sacrificii secundum conceptum ac definitionem communem non solum sufficienter reperiri, sed insigni modo eminere, mirum est, aliquando potuisse et nunc adhuc posse in dubium vocari. Intestina ratio sacrificii proprie dicti, ut tum ex lege naturae tum ex universo cultu positiva revelatione instituto colligitur, consistit (significatione theologica) in expressione supremi Dei

(1) Sententiam suam Cardinalis multis declarat et tueri conatur (Vita abscond. disp. 5. sect. 2. seq.). Summa est, quod putat, Christum Dominum, dum praesens fit per consecrationem, primum exercere aliquos actus vitae sensitivae modo non connaturali quidem per se huic statui sacramentali, sed quia humanitas elevatur virtute divina ad tales actus exercendos (de qua re vide de Sacram. Euch. th. XI. coroll. 2. p. 177. sq.). Tum vero, pergit auctor, ipse Christus hanc vitam sensitivam sacrificat et actus illos vitales suspendit, donec in commixtione specierum panis ac vini tanquam imagine resurrectionis eos actus iterum resumit. In hac igitur sacrifice vitae sensitivae collocat ipse formalem rationem inveniendi sacrificii. “Credimus scopum attigisse, inquit, per vitam actualem sensitivam aut a sensibus pendentem Christi Domini sub speciebus, quam tanto studio promovere conati sumus haec scriptione; non sane per illam existentem et perseverantem, ut planum est, sed per ipsam qua ablatam aut impeditam, postquam exstitit actu, et subinde realiter sacrificatam... Hanc vitam Christus ipse Dominus ut supremus sacerdos immolat solus, et simul offert, quatenus actus vitales miraculose productos imperio suae voluntatis humanae suspendat sive removeat, decernatque non elicere ulteriorem ullam, sive non uti potentia instrumentaria productiva illorum pro libito ipsius, donec per quasi resurrectionem et commemorationem resurrectionis simpliciter, in mixtione corporis et sanguinis ad vivum repraesentatam et imitatione quadam exercitam, resumat vitam actualem usumque liberum virtutis instrumentariae” l. c. §. 1. p. 359. Certe sententia haec ita comparata est, ut cautum theologum ipsa sua singularitate absterreat.